

TEMA 2: L'ÉSSER HUMÀ, CREADOR DE CULTURA

L'evolució de l'ésser humà, a diferència de la dels altres organismes, té dues dimensions: l'una biològica; l'altra, cultural- L'evolució cultural és específicament humana; no es dona, com a mínim en sentit propi, en cap més organisme. En l'ésser humà l'evolució biològica i l'evolució cultural es comporten mútuament com les dues vessants d'una serralada. Aquestes dues vessants poden ser molt diferents pel que fa a la topografia, i fins i tot a la flora i la fauna, però estan mútuament relacionades de moltes maneres i condueixen als mateixos cims. D'una manera anàloga, l'evolució biològica i l'evolució cultural depenen l'una de l'altra. la cultura només pot existir sobre una base biològica apropiada i depèn completament de la natura i de les qualitats d'aquesta base. Alhora, la cultura està en gran manera el poder d'adaptació de la natura biològica i constitueix la font més important dels canvis ambientals (...)

En aquest sentit, la cultura inclou tots els hàbits que ha adquirit l'ésser humà i totes les seves maneres de viure, les arts i les tècniques de fer i d'utilitzar objectes materials, el llenguatge, les institucions socials i polítiques, les tradicions ètiques i religioses, els coneixements científics i humanístics. És a dir, la cultura significa, en aquest cas, tot allò que la humanitat coneix o fa com a resultat d'haver-ho après d'altres éssers humans. La cultura s'adquireix no només dels pares, sinó de tots els éssers humans amb els quals s'entra en contacte directament o indirectament. El mecanisme de transmissió no són les cèl·lules sexuals, sinó la comunicació directa, oral o gesticular, els llibres, la premsa, la ràdio, la televisió, el cine i el teatre, i en general, qualsevol mitjà de comunicació,

F. J. AYALA: La natura inacabada.

Cultura, en llatí, es refereix primàriament a "agricultura". I encara nosaltres parlem de "cultura de l'arròs" i qualifiquem "d'incultes" els camps no cultivats. des de la revolució cultural del neolític, l'agricultura és un dels ingredients bàsics de la major part de les cultures i, evidentment, de la nostra.

L'agricultura no és una cosa congènita, sinó quelcom que s'aprèn. L'agricultor necessita aprendre (dels seus pares, de l'escola o d'on sigui) com i en quina època es llauen les terres, quines llavors es sembren, quins adobs s'apliquen, com i amb quins estris es practica la recol·lecció, etc (...) El llenguatge, per exemple, forma part de la cultura, ja que parlar, a diferència de plorar o riure, requereix un aprenentatge. Ningú no neix sabent parlar (...) També hem d'aprendre a rentar-nos les dents i a conduir automòbils, a buscar feina i demanar crèdits, a obeir i manar, a saludar i a resoldre equacions de segon grau (...) Tot això forma part de la cultura.

J.MOSTERÍN

Racionalitat i acció humana

Els organismes, en general, s'adapten a l'ambient mitjançant la selecció natural, canviant la seva constitució genètica al llarg de les generacions d'acord amb les exigències de l'ambient; però l'home, i només l'home, pot també adaptar-se canviant l'ambient d'acord amb les necessitats dels seus gens. de fet, durant els últims mil·lenis, els humans han adaptat els medis ambientals als seus gens molt més freqüentment que els seus ens als ambients.

F.AYALA. *Origen i evolució de l'home*

La cultura humana, tot i que s'ha desenvolupat sobre un fons animal, difereix de tot allò que es pot trobar entre els animals. Ha estat produïda per una espècie dins els mamífers, però al seu torn, ha fet humana aquest espècie. sense l'existència de la cultura, gràcies a la qual es conserven les adquisicions del passat i es modelen les generacions successives d'acord amb els seus models, l'Homo sapiens només seria un mico antropoide terrícola, una mica diferent en estructura i una mica superior en intel·ligència, però germà del ximpanzé i del goril·la.

R.LINTON. *Estudi de l'home*

Per a mi, la qüestió decisiva per a l'espècie humana consisteix a saber si la seva evolució cultural aconseguirà de dominar, i fins a quin punt, els trastorns de la convivència provocats pels instints d'agressió i d'autodestrucció dels humans. En aquest sentit, l'època actual és especialment interessant. Els homes han arribat tan lluny en el domini de les forces de la natura, que gràcies a aquestes es poden destruir mútuament fins que no en quedi cap. I com que ells ho saben, d'aquí prové en bona mesura el seu desassossec, la seva desventura i la seva angoixa.

SIGMUND FREUD

El malestar en la cultura

Com que la transmissió de la cultura difereix radicalment de la transferència de gens de pares a fills, la cultura ha estat superorgànica. aquesta denominació pot induir a error. Únicament els que posseeixen genotips humans poden adquirir, transmetre o canviar, o innovar de manera creativa la cultura. aclarim aquest aspecte: el genotip humà resulta indispensable per a la cultura, però no decideix ni de bon tros quina de les moltes variants existents adquirirà una persona. No existeixen gens per a la civilització o cultura americana, europea, xinesa, etc; un nin pot assimilar qualsevol cultura en què s'hagi criat. De la mateixa manera els gens humans resulten indispensables per a l'aprenentatge i ús d'un idioma, però no decideixen l'idioma en particular que aprendrà.

AA.VV. *Evolució.*